

Dieder c. a.

Den 11^{den} Mei 1896 bezocht ik deze gemeente; op de grens van Deursen door eene dalgrijke eerewachter onder van den Bergh (den vader van den ^{gehuwd met de zuster van v. d. Polle, den burgemeester van Deursen} gemeentesecretaris) ontbragen, reed ik in optocht, met de harmonie van Ravenstein aan het hoofd, naar Demen, alwaar het gemeenteshuis staat. - Daar werd ik ontvangen door B. en W. De burgemeester, een hoogst zenuwachtig man, verloor zijne goede gezondheid door een aanval van influenza.

Op mijne audientie verscheen niemand dan de pastoor. - Na de audientie ging ik met B. en W. naar de school, alwaar mij door de kinderen een paar liedjes werden begezongen. - Daarna begaf ik mij naar de woning van den burgemeester (een welgesteld landbouwer), alwaar ik met diens vrouw en eenig kind, een 10-jarig meisje, kennis maakte. Ik kreeg daar een kop koffie en een stuk milt. Na \pm een kwartier ten huize van den burgemeester verhoefd te hebben, reed ik, geëscorterd door de eerewachter, naar Abegen.

Van het kerkdorpje Langel, dat aan den dijk ligt tusschen Ravenstein en Demen, en dat aan de gemeente Dieder behoort, - kreeg ik niets te zien. - Van Demen naar Abegen rijdende, passeerde ik het dorpje Dieder. -

De administratie van den secretaris en die van den ontvanger werd vrij goed in orde bevonden; schriftelijke opmerkingen behoeft ik dienaangaande van B. en W. niet te maken. -

De rekening over 1895 kwam niet tijdig in; ik schreef daarover o. a. den 17^{den} Nov. 1896 Anⁿ 20.2^{de} Afd. 3de bureau. Den 30sten Nov. 1896 zond ik den Commissaris Jansen naar Dieder. Hier bleek, dat ik in alles door Dieder belogen en bedrogen was. Daarop bestelde ik den burgemeester op zaterdag 5 December 1896 op het Gouvernement. De burgemeester kwam niet, omdat de secretarie ^{op dien} ~~die~~ dag in hand raakte. -

Dieden e.a.

De burgemeester kwam maandag 7 December. Hij bracht den secretaris (v.d. Berg) mede. Als toen bleek, dat de burgemeester onschuldig was en door den secretaris was bedrogen.

Den 19 October 1901 kwam ik weer in de gemeente; ik reed van Kraustein over hangel naar het raadhuis te Diemen, waar ik H. v. d. V. vind. —

Ik vernam daar, dat de familie van den Berg de gemeente verlaten heeft, en zich heeft gevestigd te 't Harde, kerke bij Middelhuis, waar bereeds twee raons en raak waren beopmerkt (nl. een slagery, en een dialagery) v. d. Berg heeft zyne boerderij overgevoerd, en behield eenig weiland voor zich, om mee vet te weiden. —

De Katenburg is een liefdeluis; daar gaan de mis in uit Diemen veelal ter school; zelfs de kinderen moeten daar naar de bewaarschool; zeer bezwaarlijk, vooral des winters, als het water van diep tot diep staat, ^{overloft per} er schuit of pont een kwartier op het water staat.

Ter gevolge van historische landerijen bestaan er te Diemen kerkelijke nog al vreemde verhoudingen: Diemen behoorde tot de Hleyerij; Dennen en hangel tot 's hands van Kraustein. De roomsche gemeente te Diemen was daardoor straatarm; die van Dennen en hangel zateren er goed bij. — Hoge kerkijer vereenigde Diemen kerkelijk met Dennen; te Dennen staat de Kerk van de Kerke. — De hangel is veel een roomsche kerke, maar daar is geen eigen parochie; 's Zondags om halfacht wordh daar een N. H. H. gelezen door een priester uit Kraustein. —

Te Diemen staat een Hervormde kerke; daar is een dominee; de Hervormde kerke heeft veel fondsen, welke door den dominee te Kraustein beheerd worden. Zie eenige protestantische kerkekerken in de gemeente is Romijn, biervergaarder te Diemen, kerkenkosten van de hervormde kerke, voor welke bediening hij een goed salaris maek bekomen, derwijl hij de kerke gebruikt tot herging tijden landbouw gereedschappen. Hij maek te Kraustein

Dieden e.a.

stein naar de kerke.

De burgemeester, die naar het schijnt te Diemen goed op zijn plaats is, heeft de woning van v. Vorst verhuurd.

De gemeente gaat achteruit in zielestal; alsooraken madden gelden: a. de ongunstige landbouw landerijen, ten gevolge waarvan veel bouwland werd omgeleyd tot wei, land; daardoor is er minder werk; b. de schouffabriek de Waal te Kraustein bracht na zyn faillissement zyn zaak over naar den Klooy; zyn overvallende baloye hem derwaarts, af verbrak naar een schouffabriek te Hoek.

Tot mijn leedweten vernam ik, dat de Pastoor zich mag niet met de gemiddelde landerijen in Diemen voer vereenigen; hij zette W. Behman en Koning aan, om de afbreedende broodsteden, v. Huisfeling en v. Hden te doen vallen, en hield daarover een scherpe preek in de kerke. Hij slaagde gelukkig niet in zyn pogen: de afbreedenden werden verloren met 53 stemmen, herwijl de tegenstanders N. v. Hden en C. van Schaede, wijl slechts 10 en 20 stemmen behuamen.

Jurgens heeft heerlijk jachtrecht van Diemen (niet van Dennen en hangel); voor eenigen tijd liet hij jacht, pulen plaatsen; de gemeente vroeg hem, waaraft zijn recht steunde, maar kreeg op dien brief geen antwoord. Een paal werd liiden grond gebroken gevonden; Jurgens' jachtopziener nam die paal mede. Thans staat er nog 2 van die palen. — In recht is het heerlijk jachtrecht van Jurgens nog niet aangewezen.

De eigentommen van Diemen bestaan vooral in dijeweiland, binnen en buitenaflooying van den Meeradich, verpacht door de gemeente om te hooven of te weiden, al naar gelang de menschen willen. — Van den Meer van Coath koopt de gemeente v. H. H. goed land; met de afbrengt zal men het herhalingsonderwijs behartigen. —

De las- en loodplaats in de laas heeft twiefelen twee kerken en is op het moment vrij veel verzand; men hooph, dat het Kijl op den duur een goede laswal zal bouwen, en dat de gemeente die in exploitatie zal krijgen. —

Dieden c.a.

Op mijn audientie verscheen niemand als Pastoor Tielens. Na wat ik omtrent zijn houding in zake de Raadsverkiezing vernomen had, achtte ik het voorzichtig daarover niet te beginnen. In ons gesprek heb ik de vroegere landsteden niet aangeraard. —

Op de secretarie te Dieden werkt een volontair, Laem, en van de Coenen's leeuwenstembewijders te Hden een des vident.

Den 21 Maart 1905 kwam ik weer in Dieden. Ik bezocht dien dag eerst Kavenstein, toen Dieden en daarna Heursen, waarna ik naar Kavenstein terugkeerde.

Van Kavenstein naar Dennen rijdende (daar staat het raadhuis) viel het mij op, dat de dijke zoo gchuldij doorweldde. Op sommige plaatsen zag men het water met een spreng opborstelen en als een heilige vloed. Toen ik N. en W. daarop was, antwoordde men mij, dat ze het nooit anders gewend geweest waren. De les van ~~het~~ bij toeval voorkomen doorbraak te Kavenstein voor eenige jaren, maakt men zich bijlebaar niet ten nutte.

Pastoor Tielens kreeg in 1899 opiaestie met de ^{recht} opzichter van de hoo. Zlij eide van jongens, dat deze van de hoo zou verplaatsen ~~en dat~~ anders zou jongens de jacht kwijt raken. Toen jar. open niet wenschte toe te geven, verhoorde de Pastoor het jacht recht op de grond van de kerk, van den arme en van enkele particulieren voor negen jaren aan den wethouder v. d. Sandt.

Van toen af schenkt jongens geene bijdragen meer aan de gemeente en van den arme voor het jachtrecht onder Dennen en Meerlangel (Dieden is heerlijk jachtrecht). — Beroep meester v. d. Herij bracht de zaak weer op den anden voet: v. d. Sandt stond zijn recht af aan jongens; deze betaalde sinds

1901 ¹⁹⁰¹ f 75 aan de gemeente en f 100 aan den arme. De pastoor zond de f 10 voor den arme aan den burgemeester terug; deze betaalde toen dat geld in het belang van arme menschen.

Het huurcontribut van v. d. Sandt loopt in 1905 af; men weet, dat Pastoor nu weer een spak in het wiel zal steken, en dat dan noch de gemeente, noch den arme iets zullen krijgen.

Bejaat van Coull brengt ± f 400 op; daarvan gaan

Dieden c.a.

f 100 af voor lasten. De rest wordt gebruikt voor onderwijs in de nuttige handwerken (f 50), en voor herhalings onderwijs + onderwijs in landbouw en natuurkunde. De pastoor wil niet, dat de jongens s'avonds op straat komen; daarom nemen slechts zeven kinderen aan het herhalingsonderwijs deel; en den pastoor durven de ouders hunne kinderen niet te zenden.

In 1905 zal het Rijk het vak krijken van af Kavenstein het vlegen hesteden; dan krijft Dieden een mooie laswal, door het Rijk aangelegd als grond depôt. Gemeente heeft dan slechts kleine heden te maken voor palen, voor een stembus, tuing, voor een trap enz.

Van de raadsleden waren er vier in Dieden, twee in Dennen en een te Heursen; de verhouding van het ziental is daar mede in overstemming.

N. en W. sterk aangezonden, om een uitgeverken staat van gemeente eigendommen te maken, waarin alle details omtrent cultuur en exploitatie uitverig en nauwkeurig worden genoterd.

Voor onderhoud van de wegen wordt zandoprint (zooze, waande ballastoprint) gebruikt; door gemeentearmen met een baggeraak uit de Maas gebagget. Kost f 0.55 per el³ gestaten op de wal. — Kalksintels komen per wagon tot Station Kavenstein; kosten f 4.50 a f 5. per wagon, = 6 tot 8 karrenachten.

Mit rood geslacht ~~te~~ wordt gekoerd door den weerd, Rainman uit Osf, alvorens het in consumptie gebracht wordt.

Veldwacht heeft f 200 + vrij wagen; hij is er keuter, hoer hij. —

Veel varkens fabriek, vooral door de boeren als de kenter, sinds de levendige opslagerij voor Engeland worden er haast geen varkens meer gemest. —

Den 3 April 1905 kwam ik weer in Dieden; ik had toen Kavenstein en Heursen bezocht; te Kavenstein nam ik weer den trein naar den Bosch.

Burgemeester Carers is secretaris van Heursen; ik nam hem in mijn rijtuig mede van Heursen naar Dieden. Tot zijn groote schrik was de kerkel uit; we

Dieden c.a.

maesten in de hande zitten praten. — Op het raadhuis vond ik de webhouders ^{van} Kluisfeling en van der Sand; twee oude geschikte mensen. — Er was niemand voor de afdienste, zoodat ik tijdens mijn bezoek uitsluitend op V. en W. was aangewezen.

Tegenwoordig is het gelukkig rustig in de gemeente; in 1907 werden de afstudeerende raadsleden bij enkele candidaatstelling gekozen; in dit jaar zal het hoogst waarschijnlijk meer gebeuren.

Burgemeester Coners is in Mei 1907 in de gemeente komen wonen; hij heeft daar een goede voor bebouwing ingerichte woning met wat land gekocht, aan den dijk te Dennen. Zijn intaakt alles netjes in orde; het ziet er goed onderhouden uit.

Er is wel een staak van exploitatie van gemeente eigendommen aanwezig; echter niet zaa als ik bedachte; men heeft alleen de buitengewone opbrengst van ieder perceel afzonderlijk van jaar tot jaar gederf. De burgemeester zal den staak niet wat bijzetten.

Men tracht de wegen zoo goed mogelijk in orde te maken; vooral is daarvoor noodig, dat ze waterdicht zijn; de weg hangel Dennen werd in 1908 gemiddeld 60 c. ll., op sommige plaatsen wel een llek op gehooft, daarvoor kwam ~~aan~~ gruiszand, en daarvoor zandspint. Die verbetering heeft meer dan f 500. — gekost.

De oude gemeente veldwachter van Dieden werd in 1908 tijdelijk, voor een jaar, devens benoemd tot gemeentebeloteachter van Derssen. Zowel de man 70 jaren is, zou men den behaanderen toestand opzamen behoudigen. De man heeft nog flink; voor politiediefst heeft men hem eigenlijk niet noodig; feitelijk is hij niets dan boodschap, schouper, en daarvoor is hij nog zeer geschikt.

Zowel de archiverende klasse over het algemeen goed geld verdient, gaat zij niet vooruit; het begrip „sparek“ is daar geheel overbodig.

Den 8 April 1913 bezocht ik Derssen, Dieden en Kravenstein. — Op het raadhuis werd ik ontvangen door

Dieden c.a.

V. en W.; bij een volgend bezoek zal ik den vouden webhouder van Kluisfeling (77 jr) wel niet meer vinden. De verstandhouding, heeschen V. en W. is uitstekend; ook in de gemeente bestaan goede partijchappen meer, al meent men zich over het algemeen van pastoor Diekens soms te moeten beklagen; de raadsverkiezingen loopen thans steeds bij enkele candidaatsstelling af.

Jurgens uit Nijmegen is dood; v. d. Elzen uit Oef behaalt thans f 75 voor de jacht; het is voor dezelfde combinatie.

Gemeente werkt nog al tot verbetering harer bezittingen; exploitatie staat thans door burgemeester behaalfte in gericht.

Onderhoud waterleidingen laat te wenschen over. Het komt nu laste van 3 Lands van Kravenstein, en van het Waterschap Dieden, Derssen en Heegen. Goede spint kost op de laswal f 2. 30 per ll³; daar komt dan nog f 0. 50 van transport bij.

Gemeente is druk bezig met verhoogen van kleiweggen; men heeft reeds veel gedaan; als de St Janstraat nu ook in orde is, dan is men er voorloepig af, en blijven slechts hier en daar kleine stukjes in orde te brengen over.

Als gemeente boode Walters — hij was vroeger veldwachter — sterft, krijgt tegenwoordige veldwachter Spijbers het solak van Walters er bij, en kan dan bestaan.

Binnende wordt in Dieden niet geleiden.

Landbouwcursus wordt gegeven door van Dooren, hoofd der school te Derssenburg, een behaarem man, maar een slecht docent; hij doakt veel te minutieus in allerlei bijzonderheden af. — Zijne lesfen hebben maar matig belangstelling.

Kluisfeling waterfabriek werkt uitstekend; op den duur hoopt men te komen tot groote stoommirelfabriek voor alle dorpen in den omteel van Kravenstein.

Afdeling N. J. V. (ierveiling Kravenmond) werkt niet best; de kleine man houdt nog te weinig kippen, niet tegenstaande daarin een aardige bijverdiende zit.

Laswal aan de lldas van Vrijh gehouert; is te laag; niet hooger dan de gewone kribben; schiet met hoogen waterstand onder water; men heeft er niet veel aan.

Dieden e.a.

Den 6^{den} Augustus 1918 bezocht ik per auto van uit Lpave de gemeenten Dieden, Deursen en Ravenstein. Burgemeester Camers is daar zeer goed op zijn plaats. Hij is een goed administrateur en een tactvol amb. beheerder. Hij heeft daar een moeilijke positie, daar dat de heer Dillens nog altijd pastoor is van Dennen, en zich veel te veel met de gemeente zaken bemoeit; op het oogenblik staan de beide suethouders, Dorstman en Bijl aan de zijde van den pastoor, er wordt groote zeebenschap vereischt, om conflicten te vermijden, tot nu toe slaagde de burgemeester daarin wonder wel.

Distributie bedrijf wordt beheerd door een amb. tenaar van f 250. Voor dat bedrag beheert hij de bedrijven van Dieden, Deursen en Rhuisfeling; voor iedere gemeente een eigen bedrijf; het loopt uitstekend.

Dieden, Deursen en Rhuisfeling hebben samen een stoomzuivelfabriek, staande te Rhuisfeling, 600 koeien; nog hetzelfde getal als vroeger; tegen den aanstaanden winter zal men het aantal verminderen; er is weinig hooi gewonnen, terwijl er geen krachtwaader is.

Er wordt thans landbouwonderwijs gegeven door schoolhoofd te Dennen; deze heeft beter verkeer van zijne leerlingen, dan van Dooren, het schoolhoofd te Dennenburg. — Maar de lessen worden maar zeer schaars in praktijk gebracht. —

De varkensfokkerij is voor 1/2 gedaan. —

De kippen zijn voor 75% opgeruimd. —

De loswal is goed in orde, maar overstraamt bij hoog water; gemeente kan die niet aphaagen, zij behoeft aan het Rijk, en werd voor 20 jr door gemeente gekocht. —

Gemeente deed enkele jaren over de verhoging van de St Jans straat, thans is het werk gereed; geld om die straat te verheffen is er een veel vlotter niet; de kalensintels kosten

Dieden e.a.

tegenwoordig f 5. de l 3 + f 2 à f 8 voor vervoer van station Ravenstein naar deze weg; de ballastgrint f 1.25 geleverd op de wal.

Voor de exploitatie der gemeentelijke bezittingen valt niets te beschrijven; het land is allenmaal mei land, dat publiek verpacht wordt; er wordt niet aan gewerkt; zelfs de slooten worden niet opgehaald of schoongemaakt; de Raad oordeelde dat niet noodig.

De meisjes gaan allen naar een bijzonder school te Babenburg; haer er een onderwijzer plaats aan de openbare school te Dieden moest verdukt worden, plaatsen D. en W. twee onderwijzers, resp. op de voordracht, buiten de voordracht werd een onderwijzer benoemd. De Pastoor had de Raadsleden bewerkt; hij vreesde, dat, wanneer een onderwijzeres mocht benoemd worden, sommige meisjes van de bijzondere school te Babenburg zouden overgaan naar de openbare school te Dieden. Het bezwaar, dat jonge zwakke meisjes bij winter en ontijde de rivier moeten passeren om de school te Babenburg te bereiken, het theraan blijbaare heelemaal niet.

Den 6^{den} Juni 1922 bezocht ik van uit den Bosch de gemeenten Deursen en Dieden. — Voor dien dag stond ook Ravenstein op het programma, maar men hoort mij van uit die gemeente berichten, dat de Raadszaal geschilderd werd, dat men geen ander lokeel beschikbaare had, en dat men daar en gaarne zou zien, dat ik mijn bezoek uitstelde.

In Ravenstein schijnt men te vreesen, dat bij een vereeniging van de onafh. gemeenten met Ravenstein de boeren - Raadsleden voor Ravenstein geen gelden zullen willen beschikbaar stellen, van daar, dat men. 200 lang men nog in eigen heis. Daar is, daarvan gebruik maakt om het Raadhuis ^{meer} eens goed onder handen te nemen.

Dieden e.a.

In 1921 werden met Rijkspremie vier wonin-
gen gebouwd: twee boerderijen en twee midden-
stands woningen.

Vier raadsleden wonen in Dieden; drie in ~~Demen~~
~~maat~~; Langel is niet in den Raad vertegen-
woordigd. — Als Dieden een raadszetel af-
stond naar Langel, dan waren de zetels behoor-
lijk verstoeld.

Bij raadsverkiezingen, en soms bij stem-
mities in den gemeenteraad, kan men bemerken
dat er partijchapten zijn in de gemeente; anders
merkt men er niet veel van.

Veldwachter Lijbers woont in Dennenburg; hij
is eerlijk en solide; maar hij is bang; hij is
geen politiemann. — Als er wakk te dand is, wordt
steun gevraagd van de Rijkspolitie. — Over bood-
schappen en derg. is veldwachter gewis en by-
zonder geschikt.

Financieel van Dieden zijn redelijke; hoofd. omslag
in 1921 f 5500; in 1922 f 4500; zal het volgende jaar
nog wel een beetje lager kunnen.

Met het oog op de verhuizing van Dieden naar
Krausenheid zal men dit jaar nog f 1000 à f 1500
extra aan de wegen ten koste leggen. De eeren
handelt ook zoo; besleedt dit jaar nog f 2000. extra.

De veering is eigendom van, en moet worden
onderhouden door den Vorst van Bentheim te Burg
Steinfurt; Kerkmester is de heer Liebenhaal
te Nijmegen. — In Dieden heeft hij geen andere
goederen liggen, maar in Babenberg, zoowel
te meer; Rotmussen hebben daar geen kopers; alle
pachters zijn Protestant, zoo de beide Caren-tenen
Kerkgemeester van Babenberg. — mij mede.

Veel liefhebberij voor de bergerwacht; men
moet naar helpen voor de schietdan voor scherp.

De toestand van den landbouw is niet dan be-
drauwend; in 1921 stond er een ton op de boeren
lembank; daarvan werd het nu toe f 80.000. —

Dieden e.a.

Leering gevraagd.

Bastard Zielens is niet meer zoo leedig als vroeger; hij
wordt een daagje eerder.

Volgens een oppervlakkige berekening zal de uit-
voering van de laagere onderwijs met 1920 aan Dieden
f 3 à f 400 per jaar kosten.

Van een elektriciteits bedrijf kan niets komen; dat
zou veel te veel kosten. En de eeren doet men het
wel met het oog op de annexatie; Krausenheid mag
het later betalen!